

Factsheet: NL07_0026_1

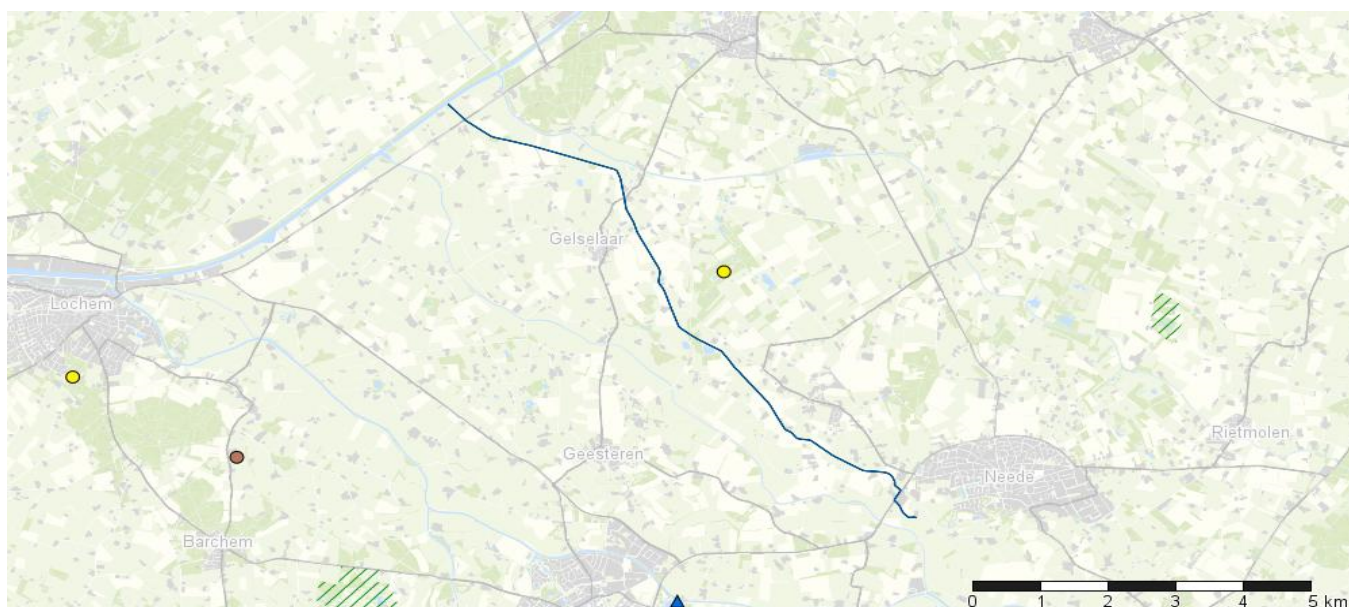
Zuidelijk Afwateringskanaal

De informatie die in deze factsheet wordt weergegeven is bijgewerkt tot en met het moment van het aanmaken van deze factsheet, zoals vermeld in de voettekst. Deze factsheet is een werkversie ten behoeve van eigen gebruik door de waterbeheerder. Hoewel waterbeheerders en Informatiehuis Water alles in het werk gesteld hebben om de meest actuele gegevens in deze factsheet te verwerken, kan niet worden uitgesloten dat de factsheet onjuiste of onvolledige informatie bevat.

1. Basisgegevens

Dit onderdeel beschrijft de kenmerken en de status van het waterlichaam en geeft informatie over de beschermde gebieden, die een relatie met het waterlichaam hebben.

Naam:	Zuidelijk Afwateringskanaal	Code:	NL07_0026_1
Deelstroomgebied:	Rijn Oost	Type:	M1a
Waterbeheerder:	Waterschap Rijn en IJssel	Status:	Kunstmatig
		Wateronttrekking t.b.v. menselijke consumptie:	Nee
Provincies:	Provincie Overijssel, Provincie Gelderland		
Gemeenten:	Berkelland, Hof van Twente		

	KRW Oppervlaktewaterlichaam	Winstingen voor menselijke consumptie:
	Natura2000 gebied	 Publieke grondwaterwinning
	Schelpdierwater	 Industriële grondwaterwinning
	Zwemwaterlocatie	 Overige grondwaterwinning
		 Inname oppervlaktewater

Karakterschets:

Het waterlichaam Zuidelijk Afwateringskanaal behoorde tot het KRW-type R5: langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand. In 2014 is voorgesteld het type aan te passen naar een M1a type: Gebufferde sloten (zie onderstaande motivatie). Het waterlichaam Zuidelijk Afwateringskanaal is volledig in beheer bij Waterschap Rijn en IJssel. Het waterlichaam ligt deels in de Provincie Overijssel en deels in Gelderland en valt binnen de gemeenten Berkelland en Hof van Twente.

Het waterlichaam, het Zuidelijk Afwateringskanaal, heeft een lengte van 10,7 kilometer en een stroomgebied van 4449 hectare. Het waterlichaam bestaat uit één watergang. Het Zuidelijk afwateringskanaal is een cultuurtechnisch kanaal. Het Zuidelijk Afwateringskanaal watert af op het Twentekanaal.

Om het peil te regelen zijn in de Zuidelijk Afwateringskanaal vier regelbare (waarvan één automatische) en vijf vaste stuwen aanwezig. Geen van de stuwen zijn vispasseerbaar. In het waterlichaam Zuidelijk Afwateringskanaal wordt per peilvak één vast minimaal streefpeil gehanteerd, met behulp van stuwen. Het waterlichaam Zuidelijk Afwateringskanaal is niet het gehele jaar watervoerend. Tijdens droge periodes vallen de bovenstroomse delen van het waterlichaam droog. De Zuidelijk Afwateringskanaal werkt hoofdzakelijk drainerend. Vanuit de Bolksbeek wordt bij droge periodes water ingelaten. In het stroomgebied van de Zuidelijk Afwateringskanaal liggen geen RWZI's of IBA's.

Motivering verandering type

De keuze voor het watertype wordt volgens de systematiek van de Kaderrichtlijn Water gebaseerd op de historische ontstaansgeschiedenis en de kenmerken van het waterlichaam. Het Zuidelijk Afwateringskanaal is in de eerste stroomgebied-beheerplannen als een sterk veranderde r5 getypeerd, dat wil zeggen een sterk veranderde langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand. Deze typering betekent dat ervan uit wordt gegaan dat er van oorsprong een beek was, die ten behoeve van de omliggende gebiedsfuncties sterk veranderd is ten opzichte van de originele situatie van de beek (nu genormaliseerd, gekanaliseerd, gestuwd). Deze typering als r5 brengt volgens de systematiek van de Kaderrichtlijn ook met zich mee, dat nagegaan moet worden in welke mate de watergang hersteld kan worden als langzaam stromende middenloop/benedenloop. In de praktijk is het zo dat het Zuidelijk Afwateringskanaal in zijn historische geschiedenis nooit helemaal als een langzaam stromende middenloop/benedenloop heeft gefunctioneerd. Het kleine beekje dat oorspronkelijk aanwezig was is kilometerslang kunstmatig verlengd, om ook het bovenstroomse gebied beter te ontwateren. De watergang is dus eigenlijk deels sterk veranderd ten opzichte van de originele situatie en deels kunstmatig ontstaan. De KRW systematiek van watertypering is feitelijk een versimpeling van de variatie in ontstaansgeschiedenis en kenmerken van een watergang. De keuze voor een passend type voor de watergang is daarom sowieso nogal arbitrair, gelet op ontstaansgeschiedenis en kenmerken. Uit monitoringsgegevens van het Zuidelijk Afwateringskanaal blijkt inmiddels dat deze ecologisch meer functioneert als een sloot (m1 type) dan als een middenloop/benedenloop op zand (r5). Wanneer nagedacht wordt over zinvolle toekomstperspectieven voor het Zuidelijk Afwateringskanaal dan past ook eerder een sloottype dan een middenloop/ benedenloop voor deze watergang. In deze ontwikkeling stellen we voor om voor het Zuidelijk Afwateringskanaal waarvan nu al duidelijk is dat die, gelet op ontstaansgeschiedenis, ecologisch functioneren en toekomstperspectief, beter als een m1 getypeerd kan worden dan als een r5.

Beschermde gebieden:

Er zijn geen relevante beschermde gebieden voor dit waterlichaam.

Status: Kunstmatig

Het waterlichaam is door mensen gegraven op een plaats waar voorheen geen water was.

2. Belastingen en effecten van menselijke activiteiten

Voor de analyse van een waterlichaam wordt gebruik gemaakt van de DPSIR methode: Drivers - Pressures - State - Impact - Responses. Bepaalde functies (D) zorgen voor een belasting (P) die invloed heeft op de toestand (S) en het functioneren van het waterlichaam (I), die vragen om een respons (R) via maatregelen en/of toepassing van een uitzondering. Dit blok beschrijft de significante belastingen (P) door gebruiksfuncties (D) op het waterlichaam en geeft informatie over de effecten (I) ervan. Bij de volgende onderdelen komen S, I en R aan bod.

Menselijke activiteiten en effecten

Categorie	Belasting	Functie	Effect
diffuse bronnen	Landbouwactiviteiten	Landbouw	Macrofauna, Stikstof

Toelichting:

Bij 'Effect' in bovenstaande tabel zijn enkel de normoverschrijdende kwaliteitsparameters gegeven zie 3. toestand.

3. Doelen en toestand

Dit onderdeel beschrijft doelen en toestand (S) van het waterlichaam. Daarbij wordt gemotiveerd indien wordt afgeweken van nationaal vastgestelde doelen en indien de toestand achteruit gaat. Duidelijk wordt voor welke biologische groepen en stoffen het waterlichaam niet voldoet (I).

Ecologische toestand

Biologie	GEP	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Macrofauna (EKR)	≥ 0,55				
Overige waterflora (EKR)	≥ 0,40				
Vis (EKR)	≥ 0,60				
Fytoplankton (EKR)	NVT	NVT	NVT		

Algemeen fysische chemie

Fosfor totaal (zomergemiddelde) (mg P/l)	≤ 0,22				
Stikstof totaal (zomergemiddelde) (mg N/l)	≤ 2,40				
DIN (winterperiode) (mg N/l)	NVT	NVT	NVT		
Zoutgehalte (zomergemiddelde) (mg Cl/l)	≤ 150				
Temperatuur (max. waarde) (gr.C)	≤ 25,0				
Zuurgraad (zomergemiddelde) (-)	5,5 - 8,5				
Zuurstofverzadiging(sgraad)(zomergemiddelde) (%)	35 - 120				
Doorzicht (zomergemiddelde) (m)	NVT	NVT	NVT		

Specifieke verontreinigende stoffen (normoverschrijding)

	Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
ammonium				
zink				

Legenda: ■ blauw = zeer goed / voldoet ■ groen = goed ■ geel = matig ■ oranje = ontoereikend
■ rood = slecht / voldoet niet leeg = geen gegevens

*: deze toestandbeoordeling betreft een expertoordeel.

Afhankelijk van het type KRW-waterlichaam dat gebruikt is voor de toestandbeoordeling (het doeltype, hier M1a) zijn bepaalde maatlaten niet van toepassing. Deze maatlaten zijn met NVT in de toestandskolommen gemarkeerd.

A: Er is sprake van achteruitgang van de toestand ten opzichte van 2009

Motivering ecologische toestand:

Macrofauna behaalt (op 0,03 na) het gestelde doel niet. Knelpunten zijn het ontbreken van stroming en structuurvariatie. Stikstof en piekconcentraties ammonium en zink vormen nog een probleem in het Zuidelijk afwateringskanaal. Landbouw is waarschijnlijk de grootste bron voor deze stoffen.

Schijnbare achteruitgang stikstof:

Verbeterde inzichten hebben geleid tot een nieuwe typering van het waterlichaam. Bij een ander type waterlichaam horen ook andere normen. Toetsing aan deze normen heeft geleid tot een slechtere score dan bij de eerste beoordeling. In de praktijk is toestand juist verbeterd (van 3.13 naar 2.54).

Schijnbare achteruitgang zuurgraad:

Door verbeterde inzichten in het watersysteem en verbeterde monitoring is een nauwkeurigere toestandbepaling mogelijk dan bij de eerste beoordeling. Als de eerste beoordeling te positief was kan de nieuwe beoordeling slechter uitvallen. In de praktijk hoeft de toestand niet te zijn verslechterd.

Bij de bepaling van de toestand in 2009 kwam koper als overschrijding naar voren. Nu is gecorrigeerd voor de bio-beschikbaarheid door middel van de tweede lijnsbeoordeling. Vanwege de hoeveelheid opgeloste organische stof is koper niet meer beschikbaar en is geen sprake meer van een overschrijding van de norm.

De sloot ligt in intensief landbouwgebied. Vanwege de geringe beschikbaarheid van water in het gebied, weinig verversing en droogval. Daarom wordt afgeweken van de defaultwaarden.

Motiveringen voor de aanpassingen van het GEP ten gevolge van veranderde maatlatten, een veranderd watertype en of splitsing van een waterlichaam zijn te vinden in het achtergronddocument: 'Achtergrond opgave waterkwaliteit, Waterschap Rijn en IJssel (2014) te vinden op www.wrij.nl/waterbeheerplan.

Chemische toestand

Ubiquitaire stoffen

- *Geen Ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)*

Niet-ubiquitaire stoffen

- *Geen Niet-ubiquitaire stoffen (normoverschrijding)*

Motivering chemische toestand:

De chemische toestand voldoet.

Eindoordeel		Toestand 2009	Toestand 2015	Prognose 2021	Prognose 2027
Chemie	Chemie totaal	 *			
	Ubiquitaire stoffen				
	Niet-Ubiquitaire stoffen				
Ecologie	Ecologie totaal	 *			
	Biologie totaal	 *			
	Fysische chemie	 *			
	Specifieke verontreinigende stoffen	 *			

Legenda:

- Chemie: blauw = goed / voldoet rood = niet goed / voldoet niet
- Ecologie: blauw = zeer goed / voldoet groen = goed geel = matig
- oranje = ontoereikend rood = slecht / voldoet niet

*: deze toestandsbeoordeling betreft een expertoordeel.

Onder ubiquitaire stoffen wordt verstaan: stoffen waarvan de productie of het gebruik al is verboden, maar die vanwege persistentie nog lang in het milieu zullen voorkomen.

4. Maatregelen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn (R). Er zijn landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. De landelijke maatregelen staan in het maatregelprogramma bij het stroomgebiedbeheerplan. Gebiedsgerichte maatregelen staan hieronder in tabellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015
2. overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015
3. maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021
4. maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Verder is aangegeven wanneer een maatregel is gericht op de opgave op grond van een beschermd gebied.

Maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015

Er zijn geen maatregelen opgenomen in SGBP2009 voor de periode t/m 2015

Overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Er zijn geen overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015

Maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021

Er zijn geen maatregelen gepland in de periode 2016-2021.

Maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Er zijn geen maatregelen gepland in de periode 2022-2027.

Toelichting:

In dit overzicht zijn uitsluitend de maatregeltypen beekherstel, vispasseerbaar maken en eco-hydrologisch onderzoek opgenomen. Naast het uitvoeren van deze maatregelen werkt het waterschap ook op andere manieren aan een betere waterkwaliteit. Dit zijn o.a. het voeren van een gericht beheer en onderhoud (bijv. extensiever onderhoud, baggeren en tegengaan belasting vanuit de waterbodembodem), het doorvoeren van aanpassingen aan RWZI's, samenwerking met de landbouw (o.a. vermindering nutriëntenbelasting) en samenwerking met Duitsland (o.a. vermindering van afwenteling).

5. Toepassing uitzonderingen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn, maar er kan ook van een uitzondering gebruik gemaakt worden (R). De KRW biedt ruimte om af te wijken van de doelen. Zo kan de realisatie van doelen worden gefaseerd en kunnen doelen worden verlaagd. Ook mag rekening worden gehouden met bepaalde nieuwe ontwikkelingen. Dit alles moet wel passen binnen de randvoorwaarden van de richtlijn. Het gebruik van deze uitzonderingen en de motiveringen hierbij worden hier weergegeven.

Fasering van doelbereik tot na 2021

Voor alle stoffen en kwaliteitselementen waarvoor in onderdeel '3. Doelen en toestand' is aangegeven dat de prognose voor 2021 niet "goed" is, is fasering aan de orde.

Natuurlijke omstandigheden	Overige relevante verontreinigende stoffen, som benzo(ghi)peryleen en indeno(1,2,3-cd)pyreen, stikstof totaal
Onevenredig kostbaar	Overige relevante verontreinigende stoffen, stikstof totaal

Motivering per motiveringsgrond:

Natuurlijke omstandigheden Nadat bronnen van verontreinigingen (waaronder nutriënten) zijn beperkt of weggenomen zijn deze stoffen vaak nog lange tijd in het milieu aanwezig, en hebben effect op de ecologische en chemische toestand. De aanwezigheid en effecten verdwijnen pas op de lange termijn. Geforceerd verwijderen uit het milieu is veelal technisch onhaalbaar en/of buitensporig duur. Daardoor wordt het doel vooralsnog niet bereikt.

Onevenredig kostbaar Voor dit waterlichaam is bemesting door de landbouw de belangrijkste bron van nutriënten, die het bereiken van de doelen nog niet mogelijk maakt. Hoewel het generieke mestbeleid significant bijdraagt aan doelrealisatie is het voor het bereiken van de doelen in 2021 naar verwachting niet voldoende.

Doelverlaging

Conform beleidsafspraken wordt voor 2021 niet overgegaan tot doelverlaging.

Tijdelijke achteruitgang

Wordt er beroep gedaan op art. 4.6 KRW m.b.t. tijdelijke achteruitgang?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.6 KRW.

Nieuwe ontwikkelingen

Wordt er beroep gedaan op art. 4.7 KRW m.b.t. nieuwe veranderingen in fysische omstandigheden van het waterlichaam?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 KRW.